

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดกำลังเป็นมหันตภัยร้ายแรงที่คุกคามประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก เนื่องจากยาเสพติดส่งผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติในทุกด้าน สร้างความเสียหายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งภาพลักษณ์ของแต่ละประเทศ ปัจจุบันการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้สร้างปัญหาให้แก่ประชาคมโลกในทุกภูมิภาค รวมทั้งประเทศไทยด้วย

สำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งองค์การสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) ได้จัดทำข้อมูลยาเสพติด และติดตามแก้ไขปัญหายาเสพติด โดย UNODC ได้ชี้ให้เห็นว่า ยาบ้าหรือเมทแอมเฟตามีนยังคงเป็นปัญหาหลัก การผลิตยาบ้าส่วนใหญ่อยู่ในอเมริกาเหนือ โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา และเม็กซิโก ในส่วนของยาอีหรือเอ็กซ์ตาซี ยังผลิตอยู่ในยุโรป โดยเฉพาะในเนเธอร์แลนด์ และเบลเยียม และนอกทวีปยุโรปได้แก่ อเมริกาเหนือและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนฝิ่นมีการปลูกมากที่สุดในอัฟกานิสถาน ซึ่งก่อนหน้านี้ อัฟกานิสถาน และพม่า ผลักกันเป็นผู้ผลิตรายใหญ่อันดับ 1 และ 2 ของโลก ปัจจุบันพม่าได้มีการปราบปรามฝิ่นอย่างจริงจัง คงมีเพียงอัฟกานิสถานที่มีปริมาณการปลูกเพิ่มขึ้นทุกปี การเพิ่มปริมาณการปลูกฝิ่นทำให้เฮโรอีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย สำหรับกัญชามีการปลูกถึง 172 ประเทศ จากจำนวนที่สำรวจทั่วโลก 182 ประเทศ และมีคนถึง 160 ล้านคนทั่วโลกเสพกัญชาในแต่ละปี แหล่งผลิตใหญ่อยู่ที่อเมริกาเหนือและแอฟริกา เช่น โมร็อกโก อัฟกานิสถาน และปากีสถาน ส่วนอเมริกาใต้ซึ่งเป็นแหล่งผลิตโคเคน ปลูกต้นโคคาที่นำมาผลิตโคเคนน้อยลง ในขณะที่ความต้องการในอเมริกาลดลงแต่ในยุโรปกลับเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ สเปน อิตาลี และอังกฤษ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2552: 1)

สำหรับประเทศไทย เป็นประเทศที่ประสบปัญหายาเสพติดมากกว่าประเทศใดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชน และเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีพื้นที่ทางภาคเหนือบางส่วนติดต่อกับบริเวณสามเหลี่ยมทองคำซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในฐานะเป็นแหล่งปลูกฝิ่นรายใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก นอกจากนั้น ประเทศไทยยังมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกทั้งทางบก ทางเรือ ทางอากาศ จึงทำให้ประเทศไทยกลายเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดและเอื้ออำนวยให้การแพร่กระจายยาเสพติดเป็นไปอย่างกว้างขวาง ประกอบกับราคายาเสพติดที่

จำหน่ายในประเทศไทยมีราคาค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับราคาในต่างประเทศ จึงทำให้การระบาดของยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งภายในและต่างประเทศ (ปรีชา การิยะ, 2546: 1)

ปัญหาเสพติดของไทยเป็นปัญหาที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน (ไกรสุข สิ้นสุข, 2532: 11) ในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมาจะเห็นได้จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น รัฐบาลในหลายยุคหลายสมัยได้พยายามออกกฎหมายและหามาตรการต่างๆ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แต่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะปัญหาเสพติดไม่มีทีท่าว่าจะลดลง ในทางตรงกันข้ามยังพบว่า ในปัจจุบันได้มีการค้ายาเสพติดและการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดต่างๆ ที่มีความรุนแรงมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2547: 39)

จากรายงานว่า ในช่วงปี 2540-2544 ปัญหาเสพติดมีความรุนแรงมากและมีแนวโน้มสูงขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 นโยบายของรัฐบาลในขณะนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการป้องกัน นำหน้าการปราบปราม และเน้นการบังคับใช้กฎหมายโดยใช้การปราบปรามนำหน้าการป้องกัน ได้กำหนดให้ปัญหาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ และได้ประกาศสงครามกับยาเสพติดในช่วงระยะเวลา 3 เดือน ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึง 30 เมษายน พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นการใช้นโยบายการแก้ไข ปัญหาเสพติดที่ถือได้ว่ารุนแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในประเทศไทย และมีการดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องมาจนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2547 พบว่า ทำให้ยาเสพติดเบาบางและลดจำนวนลง ถึงแม้ว่านโยบายการปราบปรามยาเสพติดในช่วงปี พ.ศ. 2546-2547 จะส่งผลให้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเบาบางลง แต่ก็ยังเป็นผลสำเร็จของนโยบายระยะสั้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2547: 40)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2552: 1) ได้รายงานว่ายาเสพติดได้กลับมาทวีความรุนแรงอีกครั้ง โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้น เพราะกลุ่มการค้ายาเสพติดยังมีความเคลื่อนไหวอยู่ กลุ่มหรือเครือข่ายการค้ารายสำคัญขนาดใหญ่ยังคงดำรงอยู่ และพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางการค้าไปจากเดิม มีความเชื่อมโยงทางการค้าทั้งตามแนวชายแดน ในเรือนจำ และพื้นที่ภายนอกของจังหวัดต่าง ๆ ทำให้มีขีดความสามารถกระจายยาเสพติดได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จากประมาณการจำนวนผู้เสพยาเสพติดเมื่อ ปี พ.ศ. 2546 ประมาณ 460,000 คน เพิ่มขึ้นเป็น 570,000 คนในปี พ.ศ. 2550 และประมาณ 605,000 คนในปี พ.ศ. 2551 ประกอบกับสถานการณ์ที่ประเทศต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ-สังคม-การเมือง ทำให้ปัญหาเสพติดเกี่ยวพันกับคดีอาชญากรรม ซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนทั่วไป

จากสถิติผลการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเฉพาะรายสำคัญ (ข้อหาผลิต/นำเข้า ผู้จำหน่ายรายสำคัญ และครอบครองเพื่อจำหน่าย) ของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปราม

ยาเสพติด พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 เปรียบเทียบกับ พ.ศ. 2550 พบว่า มีการกระทำผิดเพิ่มสูงขึ้นทุกข้อหา (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2551) ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ผลการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดรายสำคัญ
(รอบปีงบประมาณ 2550 เปรียบเทียบกับปีงบประมาณ 2551)

พฤติกรรม	ปีงบประมาณ 2550		ปีงบประมาณ 2551	
	(ตุลาคม 2549-กันยายน 2550)		(ตุลาคม 2550-กันยายน 2551)	
	จับกุม (ราย)	ผู้ต้องหา (คน)	จับกุม (ราย)	ผู้ต้องหา (คน)
ผลิต/นำเข้า	1,822	2,353	1,901	2,707
จำหน่ายรายสำคัญ	12,649	15,504	13,010	15,916
ครอบครองเพื่อจำหน่าย	14,869	18,230	17,748	21,732

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. 2551

นอกจากนั้น สถานการณ์กลุ่มการค้ายาเสพติดรายสำคัญขนาดใหญ่ได้เปลี่ยนรูปแบบการค้าไปจากเดิม จากการรายงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า กลุ่มการค้ายาเสพติดรายสำคัญได้มีความเชื่อมโยงกับการค้าทางชายแดนและเชื่อมโยงกับเรือนจำ โดยครอบคลุมพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ และได้พัฒนาขีดความสามารถในการนำเข้า การลำเลียง และการกระจายยาเสพติดได้อย่างรวดเร็ว ผู้ค้าได้เปลี่ยนจากวิธีการลักลอบนำเข้า จากปริมาณครั้งละมาก ๆ มาเป็นปริมาณครั้งละไม่มาก และใช้ผู้รับจ้างลำเลียงหลาย ๆ ราย เพื่อลดการสูญเสียเมื่อถูกจับกุม นอกจากนี้จะเปลี่ยนวิธีลำเลียงอยู่เสมอเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจจับของเจ้าหน้าที่ เช่น ส่งทางพัสดุไปรษณีย์ และการใช้รถบรรทุกพาแ่งในการลำเลียงยาเสพติด เป็นต้น ทำให้สถิติการจับกุมมักจะได้แต่รายย่อย ๆ และแต่ละครั้งจะยึดยาเสพติดในจำนวนไม่มาก (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2552: 1)

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2551 สถานภาพปัญหาเสพติดยังคงดำรงอยู่ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ศอ.ปส.) สำนักงาน ป.ป.ส. ได้เสนอรัฐบาลให้นำสถานภาพปัญหาเสพติดมากำหนดเป็นมาตรการและการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในปี พ.ศ. 2552 ต่อไป สภาพปัญหาเสพติดที่ดำรงอยู่ในปี พ.ศ. 2551 สรุปได้ดังนี้

1. การลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนยังปรากฏอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือมากกว่าร้อยละ 87 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 11 ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ภาคกลาง

2. เครื่องข่ายการค้ายาเสพติดรายสำคัญ มีสัดส่วนของการค้ายาเสพติดเพิ่มขึ้น ในขณะที่นักค้ายาเสพติดรายใหม่ที่เป็นกลุ่มแพร่หลาย สามารถเปลี่ยนสถานภาพเป็นผู้ค้ารายสำคัญและสร้างเครือข่ายขึ้นเองได้อย่างรวดเร็ว

3. ประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมยังมีช่องว่างที่ทำให้กลุ่มผู้กระทำความผิดใช้เป็นช่องทางกลับไปมีพฤติกรรมด้านยาเสพติดอีก

4. การปราบปรามยาเสพติดในช่วงที่ผ่านมาแม้จะมีผลการดำเนินงานที่มากกว่าในปีก่อน แต่ยาเสพติดในท้องตลาดยังไม่อยู่ในสภาวะขาดแคลน ผู้เสพส่วนใหญ่ยังสามารถแสวงหายาเสพติดมาเสพได้

5. มีผู้เสพยาเสพติดจำนวนมากยังไม่เข้าสู่ระบบการบำบัดรักษา โดยเฉพาะผู้เสพยาเสพติดรายใหม่ที่เพิ่มจำนวนขึ้นประมาณร้อยละ 30

6. การบำบัดรักษาในระบบบังคับบำบัดเป็นระบบที่รองรับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขให้ได้จำนวนมากในปี 2552

7. มาตรการช่วยเหลือฟื้นฟูและการติดตามผลยังเป็นมาตรการที่ไม่ได้ดำเนินการอย่างเต็มที่ ทำให้มีปัญหาการเสพยาในอัตราที่เพิ่มขึ้น

8. ปัจจัยเสี่ยงทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางเศรษฐกิจ-สังคม ในภาพรวมยังเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้กลุ่มเสี่ยงเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด เช่น สถานบริการ ร้านเกมที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ที่ให้เยาวชนเช่าพักอาศัย สถานที่สาธารณะที่เป็นแหล่งมั่วสุม

9. ปัญหาการจัดสรรทรัพยากร การบริหารจัดการและการบูรณาการงบประมาณทั้งในส่วนกลางและระดับจังหวัดจำเป็นต้องมีการแก้ไขให้เป็นผลอย่างเป็นรูปธรรมในปี 2552

10. วิกฤติปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ-สังคม-การเมือง ที่ปรากฏอย่างต่อเนื่องในปีที่ผ่านมา ส่งผลให้พลังของภาครัฐและชุมชนอยู่ในภาวะที่อ่อนแอ ไม่สามารถรวมศูนย์การแก้ปัญหาเสพติดได้อย่างที่ผ่านมา ส่งผลให้ระดับปัญหาเสพติดมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ จนมีแนวโน้มที่เป็นอันตรายในหลายพื้นที่ และส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชนและบุคคลมากยิ่งขึ้น

จากสภาพปัญหาเสพติดข้างต้น รัฐบาลสมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี (ธันวาคม พ.ศ. 2551-พฤษภาคม พ.ศ. 2554) ได้ให้ความสำคัญแก่การแก้ไขปัญหาเสพติดดังกล่าว และได้กำหนดนโยบายการแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 82/2552 ลงวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2552 เพื่อเป็นยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาล โดยให้มีแผนปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็ง เอาชนะยาเสพติดยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 ร้วป้องกัน กับ 7 โครงการหลัก โดยมีเป้าหมายทางยุทธศาสตร์เพื่อหยุดยั้งและลดระดับการขยายตัวของปัญหาเสพติดให้ได้มากที่สุด มิให้มีปัญหาความ

เดือดร้อนถึงวิถีชีวิต ความสงบสุข และความปลอดภัยของประชาชน ผ่านการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน กับ 7 โครงการหลัก ดังกล่าว ได้แก่

รั้วชายแดน คือ การสร้างกิจกรรม กระบวนการทำงานทุกมาตรการ เสริมความเข้มแข็งป้องกันการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ที่กำหนดเป็นเป้าหมายที่จะดำเนินการ

รั้วชุมชน คือ การสร้างกิจกรรม กระบวนการทำงานทุกมาตรการ เสริมความเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนที่กำหนดเป็นเป้าหมาย

รั้วสังคม คือ การสร้างกิจกรรม กระบวนการทำงาน จัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ ขจัดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นเงื่อนไขทางลบทุกประการ เสริมสร้างปัจจัยทางบวกที่ส่งผลต่อการสร้างภูมิคุ้มกันต่อปัญหาเสพติด เพื่อให้ทุกสังคมในทุกจังหวัดมีความเข้มแข็ง

รั้วโรงเรียน คือ การสร้างกิจกรรม กระบวนการทำงาน เสริมความเข้มแข็งในโรงเรียน สถานศึกษา และให้เยาวชนรุ่นใหม่มีภูมิคุ้มกันต่อต้านยาเสพติด

รั้วครอบครัว คือ การสร้างกิจกรรม กระบวนการทำงาน เสริมความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัว ให้มีภูมิคุ้มกันด้านยาเสพติดมากขึ้น เป็นหน่วยของพื้นฐานสังคมที่ดี

การกำหนดโครงการหลัก 7 โครงการ ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง ได้แก่

1. โครงการรั้วชายแดน: การสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน
2. โครงการรั้วชุมชน: การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาสังคมป้องกันยาเสพติด .
3. โครงการรั้วสังคม: จัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ
4. โครงการรั้วโรงเรียน: โรงเรียนป้องกันยาเสพติด
5. โครงการรั้วครอบครัว: ครอบครัวสีขาว ครอบครัวเข้มแข็ง
6. โครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน
7. โครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดแบบบูรณาการ

ภายใต้คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 82/2552 กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) ซึ่งจัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มาตรา 5 (21) เป็นหน่วยงานหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีบทบาททั้งในฐานะเป็นฝ่ายอำนวยการด้านยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด และในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติหลักในการปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดในระดับประเทศและเครือข่ายการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ได้รับผิดชอบเกี่ยวกับการนำโครงการที่ 6 คือ โครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน ไปปฏิบัติ

ตามพันธกิจของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) คือ (1) เป็นฝ่ายอำนวยการด้านยุทธศาสตร์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในด้านการวางแผน ควบคุมการตรวจสอบให้คำแนะนำ และเสนอแนะการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดและหน่วยงานในสังกัด (2) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายอันเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่พระราชอำนาจ (3) ดำเนินการเพื่อให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาเนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (4) ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่พระราชอำนาจ (5) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ(6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 2553: 6)

อย่างไรก็ตาม กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) ได้ดำเนินแก้ไขปัญหายาเสพติดตามโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชนอย่างจริงจังมาแล้วในระบะที่ 1 และระบะที่ 2 จนสามารถมีผลดำเนินการในด้านต่าง ๆ สูงขึ้นมากกว่าปฏิบัติการที่ผ่านมา แต่ด้วยข้อจำกัดและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหลายประการ ประกอบกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง ความมั่นคง ทำให้ไม่สามารถนำแผนตามนโยบายของรัฐไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ปัญหายาเสพติดยังคงมีอยู่ และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นไปเรื่อย ๆ ดังจะเห็นได้จาก คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 306/2553 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2553 กำหนดให้มีปฏิบัติการประเทศไทยเข้มแข็งชนะยาเสพติดยั่งยืน ระบะที่ 3 (พฤศจิกายน 2553-กันยายน 2554) ในการลดการขยายตัวของปัญหายาเสพติดในภาพรวมทั้งประเทศและพื้นที่เป้าหมายสำคัญ มิให้ปัญหายาเสพติดส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัย ในวิถีชีวิตของประชาชนโดยปกติ

จากการประเมินผลโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชนตามนโยบายรัฐบาล ของเกษมสานต์ โชติชาครพันธุ์ และคณะ (2552: 30) ซึ่งได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นเวลา 6 เดือน (ระหว่าง 12 มิถุนายน-30 พฤศจิกายน 2552) พบว่า

“รัฐบาลยังไม่ได้แสดงออกถึงความสำคัญ ความจริงจัง และความจริงจังในการขับเคลื่อนโครงการปราบปรามยาเสพติด ไม่สามารถสร้างแรงกดดันนโยบายมายังหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งอาจเป็นปัญหาและอุปสรรคในการแปลงนโยบายไปปฏิบัติ ทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ... สาเหตุที่รัฐบาลไม่สามารถสร้างแรงกดดันหรือขับเคลื่อนโครงการได้เท่าที่ควร อาจมาจากปัญหาทางการเมืองและเศรษฐกิจที่รุมเร้ารัฐบาล จนไม่สามารถดำเนินโครงการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร”

เนื่องจากนโยบายของรัฐเป็นเสมือนแนวทางสำคัญในการดำเนินงานของรัฐและหน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง ด้วยเหตุที่นโยบายเป็นแนวทางของ “กิจกรรม” ต่าง ๆ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้นหรือ “แผนงาน หรือโครงการ” หรือ “แนวทางปฏิบัติที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐได้กำหนดขึ้น” โดยมีเจตนาเพื่อการแก้ปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว แต่ส่วนใหญ่ในการส่งเสริมหรือผลักดันนโยบาย แผนงาน หรือโครงการด้านต่าง ๆ เพื่อให้บังเกิดผลสำเร็จนั้นยังมีเพียงส่วนน้อย อีกทั้งสาเหตุของความล้มเหลวที่เกิดขึ้นมักไม่แน่ชัด จนเป็นผลทำให้นโยบาย แผนงาน หรือโครงการต้องล้มเลิกไปในที่สุดก็มี บางนโยบายไม่ประสบความสำเร็จ บางนโยบายไม่ได้นำบางส่วนมาดำเนินการ บางนโยบายล้มเหลว ส่งผลเสียหายหลายด้านด้วยกัน เช่น ด้านงบประมาณ บุคลากร เวลา และยังทำให้เกิดปัญหาหลายประการตามมา ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม (วรเดช จันทรศร, 2551: 1-2)

ยูนิส และ เดวิดสัน (Younis & Davidson, 1990, p. 3) กล่าวว่า ความล้มเหลวของนโยบาย (Policy failure) ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความล้มเหลวในนโยบายด้านสังคมและเศรษฐกิจ มักจะกล่าวว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักทฤษฎีนโยบาย และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วจะเกี่ยวข้องกับผู้นำนโยบายไปปฏิบัติที่จะต้องหาทางแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคมากกว่าการที่จะแสวงหาแนวทางหรือปัจจัยเพื่อความสำเร็จของนโยบาย

นโยบายการปราบปรามยาเสพติดเป็นนโยบายที่ประสบความสำเร็จได้ยาก เพราะปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่มีลักษณะพิเศษ มีความซับซ้อน แปรปรวน และทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นตามกาลเวลา หากที่จะหามาตรการป้องกันหรือขจัดปัญหาได้อย่างเด็ดขาด นอกจากนั้น ลักษณะและสถานการณ์ยาเสพติดที่ผ่านมายังบ่งบอกถึงความไม่สิ้นสุดของปัญหา ในขณะที่ผู้รับผิดชอบได้นำนโยบายและแผนตามมาตรการต่างๆ ไปปฏิบัติแล้ว ก็ยังอาจก่อให้เกิดปัญหาใหม่ตามมาอีกได้ ผลกระทบเช่นนี้จะเกิดขึ้นต่อเนื่องเป็นวัฏจักรไม่มีที่สิ้นสุด และเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่มีมูลค่ามหาศาล แต่จะปล่อยให้ล้มเหลวไม่ได้เพราะเป็นปัญหาต่อความมั่นคงของชาติและความสงบสุขของประชาชน ดังนั้น ผู้นำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ จะต้องหาทางแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการปราบปรามยาเสพติดเพื่อให้ความเดือดร้อนของประชาชนอันเกิดจากปัญหาเสพติดลดน้อยลงหรือให้หมดไปในที่สุด โดยจะต้องสืบสวนปราบปรามผู้มีพฤติกรรมเสพติด นักค้าเครือข่ายรายย่อยรายใหญ่ นักค้ายาเสพติดรายสำคัญ และผู้กระทำผิดที่หลบหนีหมายจับอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ประกอบกับผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บข.ปส.) จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติ ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด” ในระยะที่ 3 (พฤศจิกายน

2553-กันยายน 2554) ผลจากการวิจัยเรื่องนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการปราบปรามยาเสพติด ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ แก่ประชาชนโดยรวมด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ไปปฏิบัติ ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอุปสรรคของ ปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ไปปฏิบัติ ของกองบัญชาการตำรวจ ปราบปรามยาเสพติด 4 กลุ่ม คือ (1) กองบังคับการอำนวยการ (2) กองบังคับการตำรวจปราบปราม ยาเสพติด 1-4 และกองกำกับการปฏิบัติการพิเศษ และ (3) กองบังคับการข่าวกรองยาเสพติด และ (4) กองกำกับการปฏิบัติการพิเศษ
3. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำ นโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ไปปฏิบัติ ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
4. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ไปปฏิบัติ ของ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐาน

1. เจ้าหน้าที่กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด จำแนกตามหน่วยงาน/สังกัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ไปปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ไปปฏิบัติ ตามโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน ของ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของการนำ นโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำ นโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ไปปฏิบัติของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ด้วยสมการ ถดถอยพหุคูณ (แบบขั้นตอน) จะพบว่าตัวแปรปัจจัยที่เป็นอุปสรรคมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการ นำนโยบายไปปฏิบัติที่อยู่ในระดับสูงมีค่า R^2 สูงกว่า .70 และอยู่ในระดับปานกลางมีค่า R^2 ไม่ต่ำกว่า .30 และอยู่ในระดับต่ำมีค่า R^2 ต่ำกว่า .30

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาเรื่องการนำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติ เป็นการศึกษา เฉพาะโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชนไปปฏิบัติ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 306/2553 ระยะที่ 3 (พฤศจิกายน 2553-กันยายน 2554) เท่านั้น แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการนำนโยบายเกี่ยวกับโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญ และลดความเดือดร้อนของประชาชนไปปฏิบัติของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
2. ด้านปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชนไปปฏิบัติ ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
3. ด้านการวัดตัวแปรศึกษา เป็นการวัดความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดตามโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชนไปปฏิบัติโดยตรง ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
4. ด้านพื้นที่ศึกษา ได้แก่ พื้นที่ศึกษาที่เป็นหน่วยวิเคราะห์ซึ่งครอบคลุมทั่วประเทศ โดยเป็นหน่วยงานในสังกัดของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด
5. ด้านระยะเวลาในการทำการศึกษารวมตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2554 ถึงเดือนมิถุนายน 2557

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

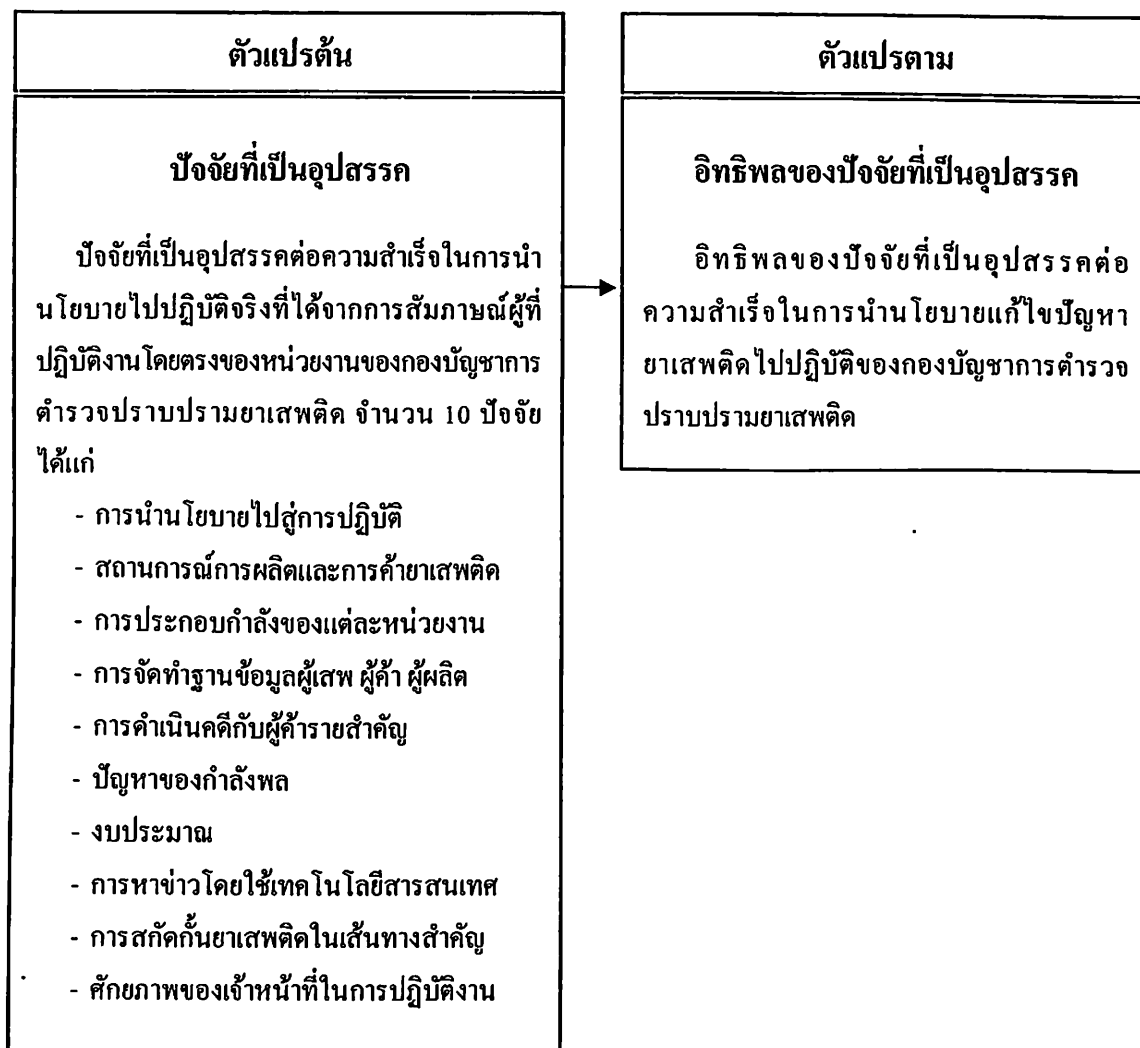
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent variable) ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติ ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ที่ได้จากการสัมภาษณ์จากผู้ปฏิบัติงานจริงของหน่วยงานของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ได้แก่ 1) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ 2) สถานการณ์การผลิตและการค้ายาเสพติด 3) การประกอบกำลังของแต่ละหน่วยงาน 4) การจัดทำฐานข้อมูลผู้เสพ ผู้ค้า ผู้ผลิต 5) การดำเนินคดีกับผู้ค้ารายสำคัญ 6) ปัญหาของกำลังพล 7) งบประมาณ 8) การหาข่าวโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 9) การสกัดกั้นยาเสพติดในเส้นทางสำคัญ และ 10) ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

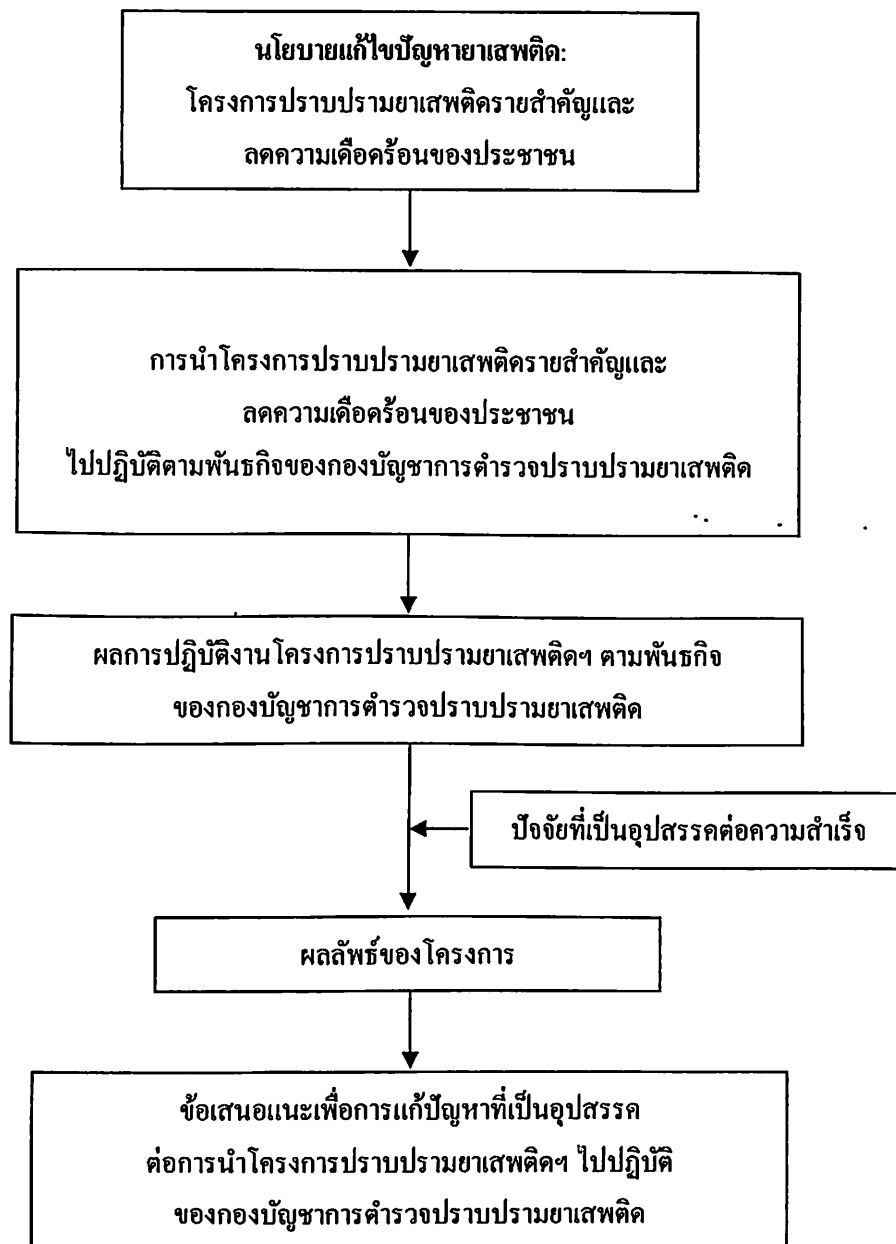
ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ อิทธิพลของความเป็นอุปสรรคของปัจจัยต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดระยะที่ 3 (พฤศจิกายน 2553-กันยายน 2554)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

เนื่องจากปัญหาเสพติดเป็นปัญหาระดับประเทศที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ รัฐบาลจึงได้กำหนดเป็นนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดที่ระบอบอยู่ทั่วไปตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับจังหวัด จนถึงระดับท้องถิ่น และเมื่อกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้นำนโยบายตามโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชนไปปฏิบัติ จากการประเมินโครงการ ของเกษมสานต์ โชติชาครพันธุ์ และคณะ (2552) เป็นระยะเวลา 6 เดือน (ระหว่าง 12 มิถุนายน-30 พฤศจิกายน 2552) พบว่า มีปัญหาอุปสรรคมาก ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีกรอบแนวคิดที่จะศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชนไปปฏิบัติ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติโดยตรง ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด แล้วนำปัจจัยเหล่านั้นมาสร้างแบบสอบถามประเมินความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ดังนี้ (1) กองบังคับการอำนวยการ (2) กองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 1-4 และกองกำกับการปฏิบัติการพิเศษ และ (3) กองบังคับการข่าวกรองยาเสพติด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วหาอิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เป็นประโยชน์ต่อกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดต่อไป กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1.1 แนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1.1 และ คำอธิบายแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในตารางที่ 1.2

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภูมิที่ 1.1 แนวคิดในการวิจัย

ตารางที่ 1.2 คำอธิบายแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิด	ประเด็นศึกษา
<p>นโยบายปราบปรามยาเสพติด (Narcotics Suppression Policy)</p>	<p>ศึกษานโยบายปราบปรามยาเสพติดตามโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน ได้แก่ แหล่งที่มาของนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนนโยบาย ความซับซ้อนในการบริหารงาน สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติงาน และการจัดสรรทรัพยากร</p>
<p>การนำโครงการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติตามพันธกิจของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (Policy implementation)</p>	<p>ศึกษาพันธกิจของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เป็นฝ่ายการอำนวยความสะดวกด้านยุทธศาสตร์ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในด้านการวางแผน ควบคุมการตรวจสอบให้คำแนะนำ และเสนอแนะการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด และหน่วยงานในสังกัด (2) ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายอันเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาทั่วราชอาณาจักร (3) ดำเนินการเพื่อให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาเนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (4) ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั่วราชอาณาจักร (5) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั้งในประเทศและต่างประเทศ (6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
<p>ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Result)</p>	<p>สรุปผลการปฏิบัติงานตามโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน ของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ระยะที่ 3 (พฤศจิกายน 2553-กันยายน 2554)</p>
<p>อุปสรรค (Obstacle)</p>	<p>ศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดไปปฏิบัติของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ผู้ที่ปฏิบัติงานโดยตรง โดยจะเลือกจากปัจจัยที่สำคัญ 10 อันดับแรก</p>

ตารางที่ 1.2 (ต่อ)

ผลลัพธ์ (Outcome)	สรุปผลลัพธ์ของโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน ที่กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด รับผิดชอบทั้ง 3 ระยะ ตามวัตถุประสงค์ของนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล
ข้อเสนอแนะ (Recommendation)	เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ได้จากวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญ และลดความเดือดร้อนของประชาชน ไปปฏิบัติของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดตามโครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน ไปปฏิบัติของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดว่ามีปัจจัยอะไรบ้าง และแต่ละปัจจัยมีอิทธิพลความเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำหรือระดับสูง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงโครงการ บริหารจัดการโครงการ เพื่อให้โครงการปราบปรามยาเสพติดรายสำคัญและลดความเดือดร้อนของประชาชน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นิยามศัพท์

ยาเสพติด หมายถึง “ยาหรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่ง ก็จะทำให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยานอนหลับ สุรา” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 900)

ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง “สารเคมีหรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับรวมตลอดถึง

พืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่า ด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 900)

นโยบาย หมายถึง “หลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการ” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 563)

นโยบายสาธารณะ หมายถึง นโยบายของรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลและสังคม โดยรวม ทั้งนี้รวมถึงกฎระเบียบ ข้อบังคับของรัฐบาลที่กำหนดขึ้นมาบังคับใช้ต่อสาธารณชน โดยรวมด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552: 212)

การนำนโยบายปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการการบริหาร ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรทางกายภาพของกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดให้ สามารถผลักดันกิจกรรมการดำเนินการตามนโยบายปราบปรามยาเสพติดให้สำเร็จลุล่วงตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ นโยบายนั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และสามารถถ่ายทอด และแปลงนโยบายให้เป็นแผนนำไปปฏิบัติได้ และต้องสามารถตรวจสอบและประเมินผล ความสำเร็จนั้นได้

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง เหตุหรือสิ่ง อันเป็นเครื่องขัดขวาง หรือเป็นเครื่องขัดข้อง หรือไม่เอื้ออำนวยให้การนำนโยบายนั้นๆ ปฏิบัติให้ ประสบความสำเร็จหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นๆ

ความสำเร็จของโครงการ หมายถึง การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ในการศึกษา ครั้งนี้ หมายถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการปราบปรามยาเสพติดร้ายสำคัญและลดความ เคียดร้อนของประชาชน

กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด หมายถึง กองบัญชาการตำรวจปราบปราม ยาเสพติด (บช.ปส.) ซึ่งจัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มาตรา 5 (21)

คดียาเสพติดร้ายสำคัญ หมายถึง คดียาเสพติดที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

1. คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อ จำหน่าย ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติด พ.ศ. 2522 และพ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นของกลางและมีปริมาณอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- 1) เฮโรอีน น้ำหนักตั้งแต่ 1 กิโลกรัม ขึ้นไป
- 2) เมทแอมเฟตามีน ตั้งแต่ 10,000 เม็ด ขึ้นไป

- 3) ไอซ์ น้ำหนักตั้งแต่ 1 กิโลกรัม ขึ้นไป
- 4) เอ็กซ์ตาซี ตั้งแต่ 1,000 เม็ด หรือ น้ำหนักตั้งแต่ 250 กรัม ขึ้นไป
- 5) โคเคน น้ำหนักตั้งแต่ 1 กิโลกรัม ขึ้นไป
- 6) ผีน น้ำหนักตั้งแต่ 10 กิโลกรัม ขึ้นไป
- 7) กัญชา น้ำหนักตั้งแต่ 100 กิโลกรัม ขึ้นไป
- 8) คีตามีน น้ำหนักตั้งแต่ 1 กิโลกรัม ขึ้นไป
- 9) มิตาโซแลม ตั้งแต่ 500 เม็ด ขึ้นไป

2. คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฐานสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือหรือพยายามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

3. คดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการดำเนินงานเป็นเครือข่ายหรือเป็นกระบวนการ หรือเป็นองค์กรอาชญากรรมและเป็นเป้าหมายของเจ้าหน้าที่ที่ปราบปรามว่าเป็นรายสำคัญ